

EUROOPA PARLAMENT

2004

2009

Istungidokument

17.3.2009

B6-0150/2009

RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

suuliselt vastatavate küsimuste B6-0020/2009 ja B6-0019/2009 alusel

vastavalt kodukorra artikli 108 lõikele 5

Esitaja(d):

- Daniel Caspary ja Robert Sturdy fraktsiooni PPE-DE nimel
- Jan Marinus Wiersma ja Erika Mann fraktsiooni PSE nimel
- Cristiana Muscardini, Eugenijus Maldeikis, Hanna Foltyn-Kubicka ja Adam Bielan fraktsiooni UEN nimel
- Ona Juknevičienė fraktsiooni ALDE nimel

Kaubanduslane vaheleping Türkmenistaniga

Euroopa Parlamendi resolutsioon kaubanduslase vahelepingu kohta Türkmenistaniga

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse ettepanekut võtta vastu nõukogu ja komisjoni otsus (5144/1999);
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artiklit 133 ja artikli 300 lõike 2 esimest lõiku;
 - võttes arvesse EÜ asutamislepingu artikli 300 lõike 3 esimest lõiku, mille alusel nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C5-0338/1999);
 - võttes arvesse rahvusvahelise kaubanduse komisjoni raportit ja väliskomisjoni arvamust (A6-0085/2006);
 - võttes arvesse oma 20. veebruari 2008. aasta resolutsiooni ELi Kesk-Aasia strateegia kohta (2007/2102(INI));
 - võttes arvesse kodukorra artikli 108 lõiget 5,
- A. arvestades, et Euroopa ühenduste ja Türkmenistani vahelisi suhteid reguleerib praegu Euroopa Majandusühenduse ja NSVLi vahel 1989. aastal sõlmitud kaubandust ning kaubandus- ja majanduskoostööd käsitlev leping; arvestades, et see leping ei sisalda inimõiguste klauslit;
- B. arvestades, et ühelt poolt Euroopa Ühenduse, Euroopa Sõe- ja Teraseühenduse ja Euroopa Aatomenergiaühenduse ning teiselt poolt Türkmenistani vahel 2. detsembril 1998 sõlmitud kaubandust ja kaubandusega seotud küsimusi käsitlev vaheleping (KOM (1998)617 lõplik, 98/0304 (ACC)) on praegu kinnitamisel nõukogus;
- C. arvestades, et partnerlus- ja koostööleping Türkmenistaniga parafeeriti 1997. aasta mais ning allkirjastati 1998. aastal; arvestades, et seitsaadik on 11 liikmesriiki partnerlus- ja koostöölepingu ratifitseerinud, Prantsusmaa, Iirimaa, Ühendkuningriik ja Kreeka peavad seda veel tegema ning 12 uut liikmesriiki ratifitseerivad lepingu ühtse protokolliga; arvestades, et Türkmenistan ratifitseeris partnerlus- ja koostöölepingu 2004. aastal;
- D. arvestades, et täielikult ratifitseeritud partnerlus- ja koostööleping on sõlmitud esialgu 10 aastaks, seejärel uuendatakse seda igal aastal, tingimusel et ükski osapool seda ei lõpeta; arvestades, et osapooled võivad lepingut laiendada või muuta või seda edasi arendada, et arvesse võtta uusi arengusuundi;
- E. arvestades, et Türkmenistanil on oluline roll Kesk-Aasia regioonis, seepärast soovitakse tihedat koostööd Türkmenistani ja Euroopa Liidu vahel;
- F. arvestades, et olukord Türkmenistanis on paranenud pärast presidendi vahetumist; arvestades, et režiim on üles näidanud tahet suurte reformide läbiviimiseks; arvestades, et

olulist edasiminekut on siiski vaja veel mitmes võtmevaldkonnas, nagu inimõigused, õigusriigi põhimõtted, demokraatia ja isikuvabadused;

- G. arvestades, et esildatud kaubandusalane vaheleping Euroopa ühenduste ja Türkmenistani vahel seab koostöö tingimuseks demokraatia ja inimõiguste austamise;
 - H. arvestades, et kaubandusalane vaheleping võib seega aidata edendada käimasolevaid demokraatlikke reforme Türkmenistanis;
 - I. arvestades, et kaubandusalane vaheleping sisaldab mehhanismi, mis võimaldab kummalgi osapoolel lepingu lõpetada, teatades sellest teisele osapoolle,
1. märgib, et pärast presidendi vahetumist on Türkmenistanis märke püüdest viia läbi reforme võtmealadel; tervitab eriti demokraatia ja inimõiguste riikliku instituudi loomist; võtab teadmiseks põhiseaduse läbivaatamise, mille eesmärk on tugevdada demokraatiat, isikuvabadusi ja õigusriigi põhimõtteid; lisaks märgib valimisseaduse läbivaatamist; tunnustab Türkmenistani ühinemist rahvusvaheliste konventsioonidega, nagu rahvusvahelise kodaniku ja poliitiliste õiguste pakti teise fakultatiivse protokolliga ning naiste poliitiliste õiguste konventsiooniga; väljendab heameelt haridussüsteemi reformide üle, mille eesmärk on kvaliteedi tõstmine ja õppurite võrdõiguslikkuse suurendamine;
 2. kutsub Türkmenistani valitsust üles liikuma kiiresti demokraatia ja õigusriigi põhimõtete järgmise suunas; nõuab esmajoones avatud ja demokraatlikke valimisi, usuvabadust, tõelise kodanikuühiskonna teket ning kõigi poliitvangide ja meelsusvangide vabastamist, reisipiirangute tühistamist ning sõltumatute vaatlejate riiki lubamist;
 3. rõhutab, et Euroopa Liit peab jätkama nende arengusuundade ergutamist; rõhutab, et Türkmenistani valitsuse tegevust tuleb hoolikalt ja korrapäraselt jälgida;
 4. palub nõukogul ja komisjonil anda korrapäraselt olulist teavet inimõiguste olukorra kohta Türkmenistanis;
 5. taunib asjaolu, et paljudes valdkondades, eelkõige inimõiguste ja demokraatia vallas, on olukord endiselt ebarahuldav; juhib eelkõige tähelepanu vajadusele vabastada tingimusteta kõik poliitvangid; rõhutab, kui oluline on kaotada kõik takistused, mis piiravad vaba reisimist ja sõltumatute vaatlejate, sealhulgas Rahvusvahelise Punase Risti vaba juurdepääsu; nõuab suuremaid kodanikuvabadusi, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonidele; rõhutab, et reforme on vaja ellu viia halduse kõigil tasanditel ja kõigis valdkondades;
 6. rõhutab, kui olulised on majandus- ja kaubandussuhted Türkmenistani ühiskonna avatuks muutmisel ning Türkmenistani kodanike demokraatliku, majandusliku ja sotsiaalse olukorra parandamiseks;
 7. näeb kaubandusalast vahelepingut, mis reguleerib ka majandussuhteid, võimaliku hüppelauana kindlate ja püsivate suhete poole ELi ja Türkmenistani vahel ning potentsiaalse hoovana reformide kindlustamiseks Türkmenistanis;

8. rõhutab, et kaubanduslane vaheleping ei ole blankoveksel Türkmenistanile; nõuab seepärast, et Türkmenistani võtmealade arengusuundi täpselt jälgitaks ja korrapäraselt läbi vaadataks ning vajaduse korral leping peatataks, kui on tõendeid selle kohta, et tingimusi ei ole täidetud; palub, et komisjon ja nõukogu järelevalvet korrapäraselt ajakohastaksid;
9. kutsub nõukogu ja komisjoni üles lisama partnerlus- ja koostöölepingusse inimõigusi käsitleva selge peatamisklausli; rõhutab, et ÜRO inimõiguste ülddeklaratsiooni tuleks järgida; kutsub nõukogu üles aktsepteerima Euroopa Parlamendi taotlusi leping peatada;
10. kutsub nõukogu ja komisjoni üles lisama partnerlus- ja koostöölepingusse ka läbivaatamisklausli; palub parlamendiga konsulteerida partnerlus- ja koostöölepingu läbivaatamise korral;
11. juhib tähelepanu sellele, et partnerlus- ja koostöölepingu jõustumiseks peab parlament andma oma nõusoleku; kuna kaubanduslase vahelepingu puhul ei ole kahjuks nõutav parlamendi nõusolek, nõuab selles resolutsioonis käsitletud punktide täielikku arvessevõtmist, sest vastasel juhul võib see ohustada parlamendi nõusoleku andmist partnerlus- ja koostöölepingule; kavatseb niisiis kujundada oma arvamuse kaubanduslase vahelepingu kohta, võttes aluseks nõukogult ja komisjonilt saadud vastused nende avaldustes;
12. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele ning Türkmenistani valitsusele ja parlamendile.